

گفتگوهای فلسفی

سرشناسه: مارتین، رابرت
عنوان و نام پدیدآور: گفتگوهای فلسفی / رابرت ام. مارتین: ترجمه رضیه سلیم زاده.
مشخصات نشر: تهران: ققنوس، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری: ۴۹۵ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۷۸-۲۴۷-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: عنوان اصلی: Philosophical conversations, c2006.
موضوع: فلسفه - مقدمات
شناسه افزوده: سلیم زاده، رضیه، ۱۳۶۳ -، مترجم
رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ گ ۲ / م ۲۱ / BD
رده بندی دیویی: ۱۰۰
شماره کتاب شناسی ملی: ۴۱۵۸۷۹۶

گفتگوهای فلسفی

رابرت ام. مارتین

ترجمه راضیه سلیم زاده

این کتاب ترجمه‌ای است از:

Philosophical Conversations

Robert M. Martin

Broadview Press, 2006

انتشارات قنوس

تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری،

شماره ۱۱۱، تلفن ۴۰ ۸۶ ۴۰ ۶۶

ویرایش، آماده‌سازی و امور فنی:

تحریریه انتشارات قنوس

* * *

رابرت. ام. مارتین

گفتگوهای فلسفی

ترجمه راضیه سلیم‌زاده

چاپ اول

۱۱۰۰ نسخه

۱۳۹۵

چاپ شمشاد

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۲ - ۲۴۷ - ۲۷۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 600 - 278 - 247 - 2

www.qoqnoos.ir

Printed in Iran

۳۵۰۰۰ تومان

فهرست

- یادداشت نویسنده بر ترجمه فارسی ۱۱
- یادداشت مترجم ۱۳
- سپاسگزاری ۱۴

درآمد

۱. فلسفه ۱۵
۲. چطور فلسفه بخوانیم ۱۶
۳. استدلال ۲۱
۴. یادداشت درباره قسمت‌های «متون پیشنهادی» ۲۴
- یادداشتی درباره گفتگوی اول ۲۷

گفتگوی اول: فلسفه دین

شرکت‌کنندگان: عقل‌گرا • آتئیست • کیهان‌شناس • زیست‌شناس •

عمل‌گرا • روان‌شناس • ایمان‌گرا • نمادگرا • عارف

۱. استدلال علت اول ۲۹
۲. استدلال مبتنی بر طرح‌ریزی ۴۱
۳. استدلال وجودشناختی ۵۰
۴. استدلال مبتنی بر اخلاق ۵۳
۵. استدلال عمل‌گرایانه ۵۹
۶. شرط‌بندی پاسکال ۶۲

۶۶	۷. وظیفه اثبات
۶۹	۸. استدلال مبتنی بر تاریخ
۷۲	۹. استدلال مبتنی بر روان‌شناسی
۷۳	۱۰. استدلال مبتنی بر وجود شر
۸۰	۱۱. زندگی پس از مرگ
۸۳	۱۲. ایمان‌گرایی
۸۶	۱۳. نمادگرایی
۹۱	۱۴. عرفان
۹۳	متون پیشنهادی

گفتگوی دوم: فلسفه اجتماعی

- شرکت‌کنندگان: دیرباور • قانون پرست • قراردادگرا • اخلاق پرست •
زیست‌شناس • جامعه‌گرا • فردگرا • کمونیست • آزادی‌گرا •
مداخله‌گرا • فمینیست • برابری طلب

۹۵	۱. مسئله
۹۷	۲. تراژدی چمنزار عمومی و دوراهی زندانی
۱۰۲	۳. قرارداد اجتماعی
۱۰۸	۴. اعمال قرارداد
۱۱۱	۵. یک پاسخ اخلاقی
۱۱۴	۶. یک پاسخ زیست‌شناختی
۱۱۶	۷. جامعه‌گرایی
۱۲۳	۸. کمونیسم
۱۳۰	۹. سوسیالیسم، فاشیسم، نازیسم
۱۳۳	۱۰. آزادی‌گرایی
۱۳۸	۱۱. مداخله‌گرایی
۱۴۴	۱۲. برابری

۱۴۸ ۱۳. عدالت

۱۵۳ متون پیشنهادی

گفتگوی سوم: اخلاق

شرکت‌کنندگان: دیرباور • فایده‌گرا • تکلیف‌گرا •

قائل به نظریه حقوق • کانت‌گرا • سوبژکتیوگرا • نسبی‌گرا

۱۵۵ ۱. یک مسئله

۱۵۶ ۲. لذت‌گرایی

۱۶۳ ۳. فایده‌گرایی

۱۶۹ ۴. اشکال‌هایی به فایده‌گرایی

۱۷۴ ۵. کردن و نکردن

۱۷۸ ۶. دریاسالار بینگ

۱۸۰ ۷. حقوق

۱۸۵ ۸. استفاده از آدم‌ها

۱۸۹ ۹. امر مطلق

۱۹۳ ۱۰. مسئله انگیزش

۲۰۰ ۱۱. شناخت اخلاقی

۲۰۴ ۱۲. سوبژکتیوگرایی اخلاقی

۲۱۳ ۱۳. عجیب بودن ویژگی‌های اخلاقی

۲۱۵ ۱۴. نسبی‌گرایی

۲۱۹ متون پیشنهادی

گفتگوی چهارم: ذهن و بدن

شرکت‌کنندگان: دیرباور • دوگانه‌انگار • قائل به نظریه این‌همانی •

حذف‌انگار • رفتارگرا

۲۲۱ ۱. مادی‌گرایی

۲۲۳ ۲. استدلال مبتنی بر علم

۳. دوگانه‌انگاری بدیهی است؟ ۲۳۱
۴. تفاوت بین امور ذهنی و امور مادی ۲۳۲
۵. درون‌نگری و خطاناپذیری ۲۳۵
۶. تشخیص امر ذهنی در مقابل تشخیص امر مادی ۲۳۹
۷. رابطه متقابل ۲۴۲
۸. مادی‌گرایی حذف‌انگارانه ۲۴۵
۹. مسئله ذهن‌های دیگر ۲۵۰
۱۰. رفتارگرایی ۲۵۷
۱۱. آیا ماشین می‌تواند فکر کند؟ ۲۶۳
۱۲. گزینه و یادگیری؛ پیش‌بینی‌ناپذیری ۲۶۷
۱۳. خلاقیت ۲۷۰
۱۴. آزمون تورینگ ۲۷۳
۱۵. دیپ‌بلو و زنبور حفار ۲۷۵
۱۶. اتاق چینی ۲۷۸
- متون پیشنهادی ۲۸۲

گفتگوی پنجم: موجب‌انگاری، اختیار، و مجازات

- شرکت‌کنندگان: قائل به نظریه‌این‌همانی • دیرباور • موجب‌انگار •
تقدیرگر • ریاضیدان • فیزیکدان • ناموجب‌انگار • موجب‌انگار شدید •
موجب‌انگار ملایم • فایده‌گرا • کیفی‌گرا • روان‌شناس
۱. موجب‌انگاری ۲۸۵
۲. علت ۲۸۸
۳. تقدیرگرایی ۲۹۳
۴. پیش‌بینی‌پذیری ۲۹۷
۵. آیا شواهدی برای موجب‌انگاری وجود دارد؟ ۳۰۳
۶. ناموجبیّت کوانتوم ۳۰۶

۳۱۰ اختیار
۳۱۵ ناسازگاری مسئول بودن و موجبیت
۳۲۰ موجب‌انگاری ملایم
۳۲۷ کارکرد ستایش و سرزنش
۳۲۹ تصادفی بودن و اختیار
۳۳۳ توجیه‌های فایده‌گرایانه برای مجازات
۳۳۸ کیفر
۳۴۶ متون پیشنهادی

گفتگوی ششم: شناخت

شرکت‌کنندگان: دیرباور • تعریف‌کننده • دکارت‌گرا •

خطاپذیرانگار • تجربه‌گرا • عقل‌گرا

۳۴۷ ۱. تعریف «شناخت»
۳۵۳ ۲. یقین و خطاپذیری
۳۶۲ ۳. یقین و احتمال
۳۶۵ ۴. باورهای محتمل و پارادوکس بخت‌آزمایی
۳۶۶ ۵. مسائل گتیه‌ای
۳۶۸ ۶. تجربه‌گرایی و عقل‌گرایی: تصورات
۳۷۵ ۷. غریزی بودن و زبان
۳۷۸ ۸. تجربه‌گرایی و عقل‌گرایی: احکام
۳۸۲ ۹. احکام تحلیلی و ترکیبی
۳۸۵ ۱۰. احکام پیشینی ترکیبی
۳۹۴ ۱۱. شک‌گرایی: ادراک
۴۰۰ ۱۲. مغز در خمره
۴۰۳ ۱۳. شک‌گرایی: فرضیه پنج دقیقه

۱۴. شک‌گرایی: مشکل استقرا..... ۴۰۶
 متون پیشنهادی..... ۴۱۲

گفتگوی هفتم: این همانی؛ معنی

شرکت‌کنندگان: دیرباور • دکارت‌گرا • تجربه‌گرا • ارتباط‌گرا •
 ضدواقع‌گرا • درونی‌انگار • ارجاع‌انگار • قائل به نظریهٔ گفتار-عمل

۱. باز هم زندگی پس از مرگ..... ۴۱۵
 ۲. جوهر ذهنی متداوم..... ۴۱۶
 ۳. نقدهای نظریه‌های جوهری..... ۴۲۱
 ۴. قایق مرموز..... ۴۲۵
 ۵. ارتباط‌گرایی..... ۴۳۰
 ۶. چند مورد عجیب..... ۴۴۰
 ۷. مسیر ۲۲ واقعی..... ۴۴۳
 ۸. تجربه‌گرایی معنایی..... ۴۴۷
 ۹. درونی‌انگاری معنایی..... ۴۵۴
 ۱۰. معنی به منزلهٔ ارجاع..... ۴۵۵
 ۱۱. معنی به منزلهٔ کاربرد..... ۴۶۳
 ۱۲. معنی و قصد..... ۴۷۰
 ۱۳. معنی و قرارداد..... ۴۷۲
 متون پیشنهادی..... ۴۷۷

- خاتمه: نقل‌قول‌هایی از برتراند راسل..... ۴۷۹
 دفتر تمرین اصطلاح‌ها..... ۴۸۱

یادداشت نویسنده بر ترجمه فارسی

بسیار خوشحالم که راضیه سلیم‌زاده کتاب مرا، گفتگوهای فلسفی، ترجمه کرده است. من به زبان فارسی سخن نمی‌گویم، اما شواهد بسیار محکمی دربارهٔ مهارت او در ترجمه دارم. او دربارهٔ آنچه نوشته‌ام همیشه پرسش‌های درستی مطرح می‌کند، دربارهٔ مسائل فلسفی‌ای که به آن‌ها پرداخته‌ام بحث می‌کند، و به اشتباه‌های گاهگاهی که در نوشته‌ام هست اشاره می‌کند. روشن است که او زبان فلسفی انگلیسی را کاملاً می‌فهمد، و درک عالی‌ای از اصل مطلب دارد. مایهٔ خشنودی فراوان من است که او کتاب مرا برای فارسی‌زبانان دسترس‌پذیر کرده است، و مترجمی بهتر از او برایم قابل تصور نیست.

آر. ام. مارتین (امضا)

رابرت ام. مارتین

پروفسور فلسفه (بازنشسته)

دانشگاه دلهاوزی، هالیفاکس، کانادا

۳ ژوئن، ۲۰۱۵

I am very happy that Razieh Salimzadeh translated my book, *Philosophical Conversations*. I do not speak Persian, but I have very strong evidence of her translation skill. She asks me all the right questions about what I have written, discusses the philosophical issues I deal with, and points out the occasional error in what I have written. It is clear that she completely understands philosophical English, and has an excellent grasp of the subject-matter. It is a source of great satisfaction to me that she has made my work available to Persian speakers, and I cannot imagine a better translator than she is.

EM Martin
October 2015

به یاد استاد اندیشمندم دکتر قیصر امین پور

یادداشت مترجم

ذکر چند نکته خالی از فایده نیست. نخست آنکه اسامی گفتگوکنندگان در اصل کتاب با حروف درشت آمده‌اند، در این جا با حروف سیاه متمایزشان کرده‌ایم. نکته دیگر این که در مواردی با اشکال‌هایی در متن روبه‌رو شدم که ناشی از بی‌دقتی نمونه‌خوان بودند. حدس‌های خود را با نویسنده بزرگوار در میان گذاشتم و با تأیید ایشان آن‌ها را اصلاح کردم. و نکته سوم این که در پاره‌ای از زیرنویس‌ها، به معادل‌های فارسی دیگر نیز اشاره کرده‌ام تا هم گستره معنایی آن واژه در نظر گرفته شود و هم گزینه‌های دیگر در اختیار خواننده قرار گیرند - همواره به عنوان خواننده چنین انتظاری از مترجم داشته‌ام و آن را نشانه احترام به خواننده می‌دانم. با این حال، استثنائاً و به‌ناچار در سه مورد - حقیقت/صدق، دانستن/شناختن، قراردادی/مرسوم - در برابر یک واژه هر دو معادل فارسی آن را در متن آورده‌ام تا خللی در معنای آن‌ها صورت نگیرد.

باز هم از پروفیسور مارتین و انتشارات برادویو (Broadview) که اجازه این ترجمه را به بنده داده‌اند بی‌اندازه سپاسگزارم و امیدوارم بتوانم آثار دیگر ایشان را نیز ترجمه کنم.

راضیه سلیم زاده
اردیبهشت ۹۴

سپاسگزاری

صمیمانه سپاسگزاری می‌کنم از جنیت سیسن (Janet Sisson) و کلاش در کالج مانت رویال (Mount Royal College) که آخرین پیش‌نویس این کتاب را آزمایش کردند؛ نظرهای گسترده آن‌ها منجر به تغییرهای بسیاری برای بهتر شدن کتاب گردید. و از پال وایمینیتز (Paul Viminitz)، جان دبلیو. بریج (John Burbidge) و داور ناشناس به خاطر پیشنهادهای فراوان و بسیار سودمندشان. و از دانشجویانی که در ۱۰۰۰ کلاس فلسفه نویسنده در دانشگاه دلهاوزی (Dalhousie University) در چند سال گذشته بوده‌اند و پیش‌نویس‌های اولیه این کتاب روی آن‌ها آزمایش شده‌اند، به خاطر بازخورد ارزشمندشان درباره این‌که چه مطالبی از آن پیش‌نویس‌ها را می‌فهمیدند و چه مطالبی را نمی‌فهمیدند. و، مثل همیشه، از آدم‌های مهربان و پشتیبان در انتشارات برادویو (Broadview Press).